

Ringdue *Columba palumbus*

Woodpigeon

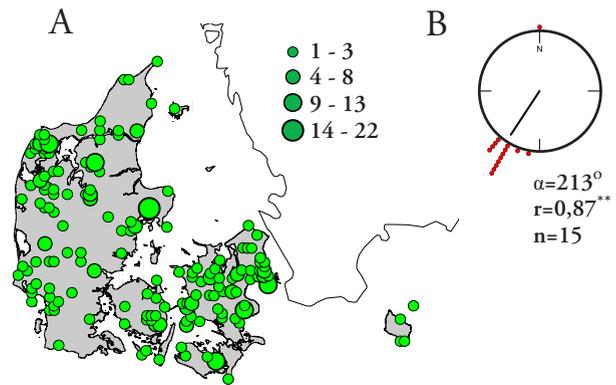
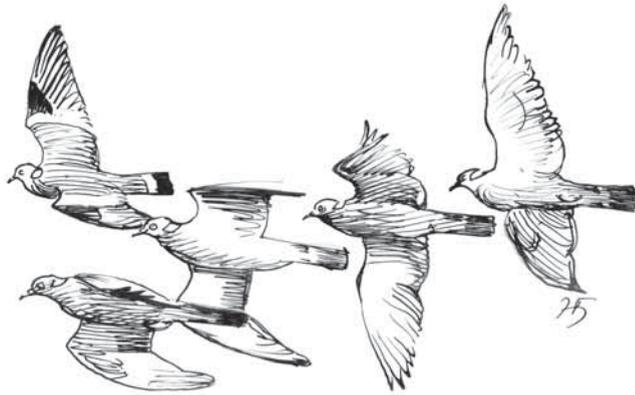

Fig. 2. A. Mærkningslokaliteter for fugle, som senere er genmeldt, samt artens danske yngleudbredelse (1993-96). Ringing sites for birds later recovered and breeding distribution (1993-96). B) Retning af direkte efterårstræk (aug-dec, >100 km). Direction of direct autumn migration (Aug-Dec, >100 km).

Ringduen er en af Danmarks almindeligste ynglefugle, og den yngler i nåle- og løvskov over hele landet samt i bynære områder. Ringduen er udbredt i hele Europa med de største bestande i Storbritannien, Tyskland og Rusland, mens der uden for Europa kun findes to mindre bestande i Central- og Vestasien.

Bestandene i Norge, Sverige og Finland er overvejende trækfugle, som i mange tilfælde overflyver stationære bestande i Vesteuropa. I Danmark er ringduen en almindelig træk- og vintergæst.

I Europa nedlægges der årligt mindst 9,5 millioner ringduer (Purroy m.fl. 1984), heraf 250-300.000 i Danmark (Asferg 2002).

Mærknings- og genmeldingsdata

I Danmark blev den første ringdue ringmærket i 1917. I alt er der mærket 3.729, heraf flest i 1960'erne (fig. 4). I alt 368 (9,9%) af de mærkede fugle er genmeldt. Den relativt store genmeldingsandel skyldes, at arten er jagtbar i hele Europa. 66% af de genmeldte fugle

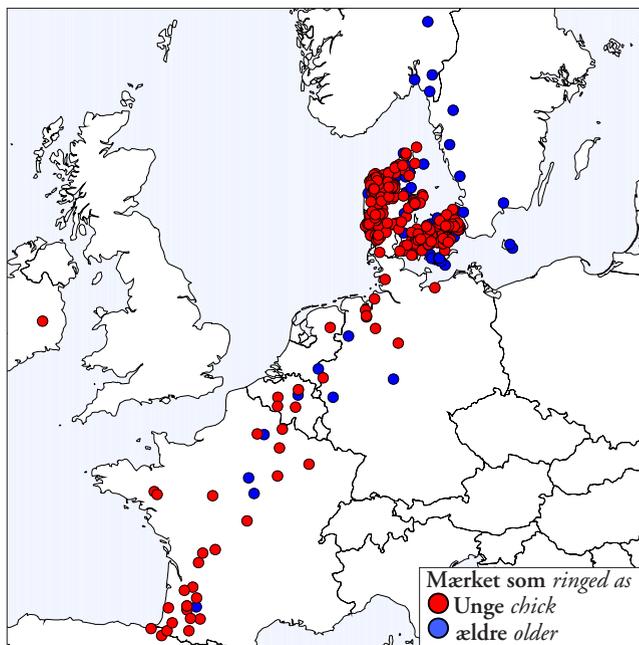

Fig. 1. Samtlige genfund af ringdue ringmærket i Danmark (n=374). All recoveries of woodpigeon ringed in Denmark (n=374).

Fakta Facts

Mærkninger Birds ringed 3.729

Genmeldinger Recoveries

Antal genmeldinger No. of recoveries 374
 -heraf uden for Danmark Recovered abroad 57(15%)
 Antal fugle No. of individuals 368
 -heraf mærket som unger Ringed as chicks 243(66%)
 Genmeldingsandel Proportion recovered 9,9%
 Mærket i udlandet, genmeldt i Danmark Ringed abroad, recovered in Denmark 34

Ekstremer Extremes

Højeste alder Oldest bird 12 år 3 mdr.
 Længste afstand Longest dist. Spanien Spain 1.663 km
 Nordligst Northernmost Norge Norway (60° 48'N)
 Sydligst Southernmost Spanien Spain (43° 00'N)
 Østligst Easternmost Danmark Denmark (15° 09'E)
 Vestligst Westernmost Irland Ireland (07° 09'W)

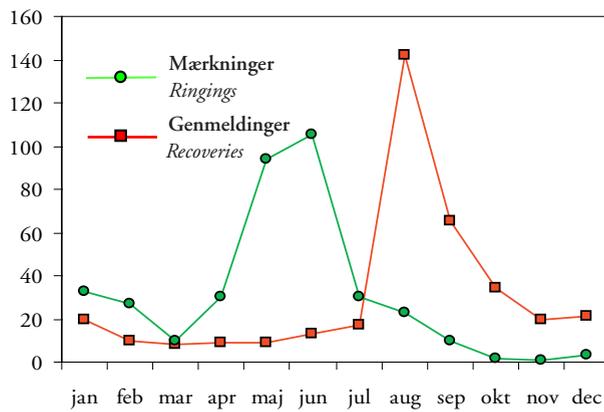

Fig. 3. Mærknings- og genmeldingsmåned for genfund af ringdue. Month of ringing and recovery for recovered woodpigeon.

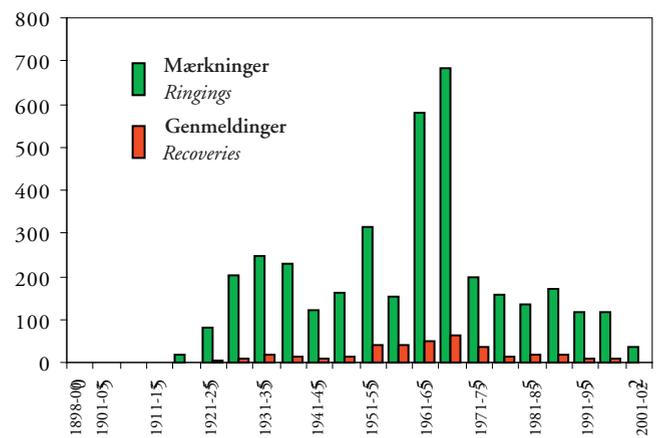

Fig. 4. Mærknings- og genmeldingsår for ringdue ringmærket i Danmark. Ringing and recovery year of woodpigeon ringed in Denmark.

er mærket som redeunger, og desuden tilhører 26 fugle mærket i maj-juli sandsynligvis også den danske bestand. Genfundene stammer fra fugle mærket i store dele af Danmark med Nordjylland og Sønderjylland som de dårligst dækkede egne (fig. 2A). I Danmark er der genmeldt 34 ringduer, mærket i udlandet.

Træk- og overvintring

Danske ynglefugle. Ringmærkningsmaterialet viser, at den danske ringduebestand består af både træk- og standfugle. Trækket, der går ret koncentreret mod sydvest (fig. 2B), indledes i midten af oktober, hvor gennemsnitspositionen for trækfuglene allerede er placeret i det centrale Frankrig (fig. 6). I november er mange danske ringduer nået til det sydligste Frankrig, hvor en intensiv jagt har givet mange genmeldinger

(fig. 5A). Enkelte ringduer er i efterårsmånederne genmeldt lige syd for Pyrenæerne, men det ser ud til, at kun et fåtal passerer denne barriere. I passene i den vestlige del af Pyrenæerne er der et meget stort gennemtræk af ringduer i sidste halvdel af oktober med op til flere hundrede tusinde fugle i løbet af et par dage (Bijlsma 1987). Tidligere blev der drevet en meget intensiv jagt i trækperioden i disse pas, men jagten er nu begrænset (Bijlsma 1987). Da øst- og vestdanske ringduer er genfundet inden for det samme område, har fugle, mærket i det østlige Danmark en mere vestlig kurs (216°) end de vestdanske (208°) ($P < 0,05$).

I vinterperioden er de danske ringduer genmeldt i et relativt smalt bælte fra Danmark gennem Nordvesttyskland, Holland og Belgien til Sydvestfrankrig (fig. 5B). Én fugl er fundet i Irland,

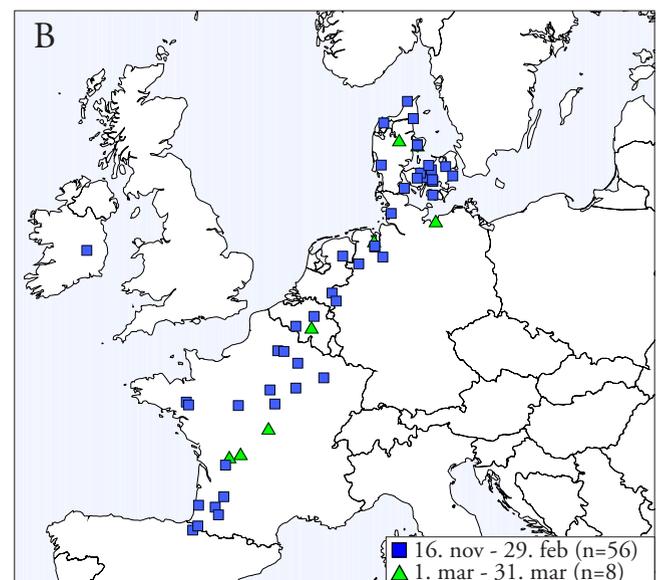
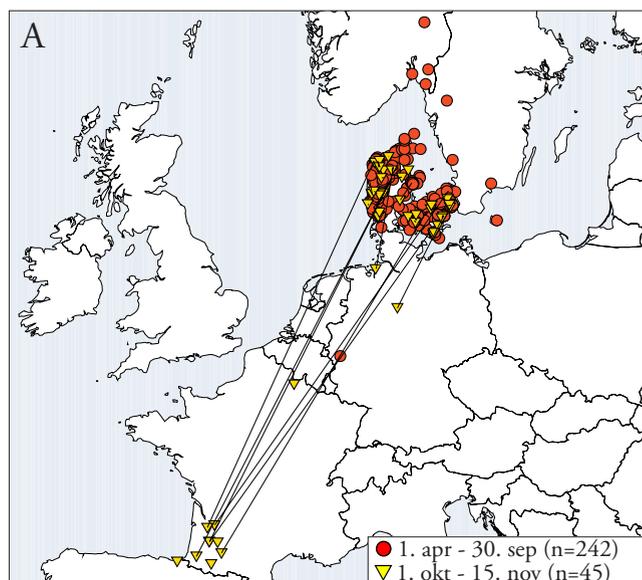

Fig. 5. Genmeldinger fra A) yngletiden og efterårsperioden og B) vinter- og forårsperioden af ringdue ringmærket i Danmark. Linjer på kort A angiver direkte træk. Recoveries during A) breeding season and autumn and B) winter and spring of woodpigeon ringed in Denmark. Lines on map A indicate direct migration

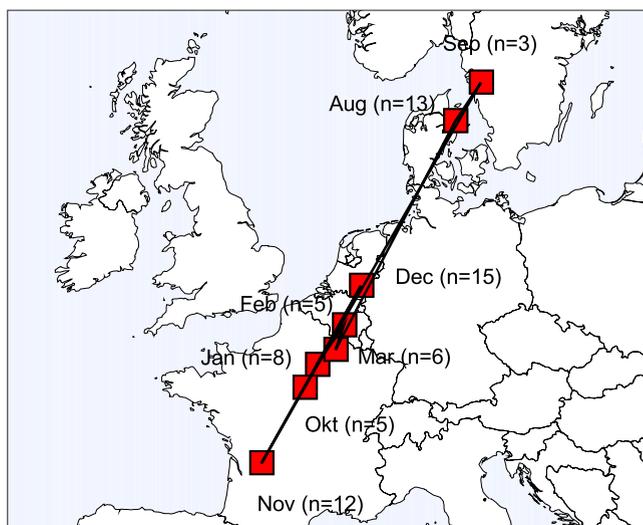

Fig. 6. Månedlige gennemsnitspositioner for ringdue genmeldt mere end 75 km fra mærkningsstedet (n=77). Monthly mean position for woodpigeon recovered more than 75 km from the ringing site (n=77).

men dette må betegnes som et atypisk tilfælde, hvilket underbygges af den britiske ringmærkning, som har påvist en meget begrænset udveksling med de kontinentale bestande (Wernham m.fl. 2002).

Blandt 32 ringduer, ringmærket i Danmark i yngletiden og genfundet om vinteren blev 23 (72%) fundet i udlandet. Andelen af danske ynglefugle, som forlader landet i vinterperioden, varierer sandsynligvis fra år til år og er formodentlig meget påvirket af vejret. Skønt det kun er en del af bestanden, som trækker bort om vinteren, er gennemsnitspositionen i vinterperioden klart sydligere end gennemsnitspositionen i yngletiden ($P < 0,001$).

Ringduerne benytter den samme rute under forårstrækket som om efteråret (fig. 5B). I marts er der stadig genmeldinger fra Frankrig, mens stort set alle fugle er tilbage i Danmark i april.

Træk- og vintergæster. Danmark passeres årligt både forår og efterår af et stort antal ringduer på træk til og fra de øvrige nordiske lande. Dette underbygges af fugle, der er mærket som redeunger i Norge, Sverige og Finland og genmeldt i Danmark fra oktober til april (fig. 7). Nogle af de skandinaviske fugle overvintrer i Danmark, men de fleste trækker videre til mere sydlige vinterkvarterer. De norskmerkede ringduer er alle genmeldt i Jylland, mens de svensk- og finskmerkede overvejende er genmeldt på Øerne. Der er kun ringmærket få ringduer i Danmark i vinterperioden. Syv af sådanne vinterfugle er genmeldt fra Norge og Sverige.

I vinterperioden genfindes ringduer fra vore nordlige nabolande ofte sydligere end de danske. Således

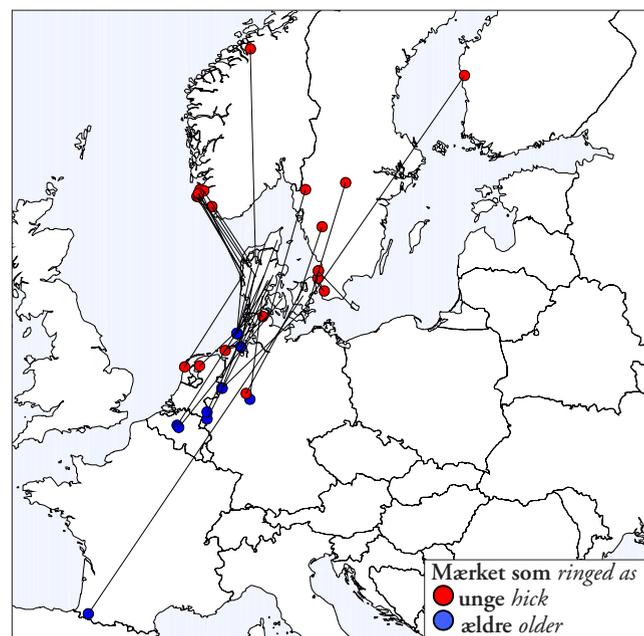

Fig. 7. Mærkningslokaliteter forbundet til genfindingslokaliteter for ringdue ringmærket i udlandet og genmeldt i Danmark (n=34). Ringing localities connected to recovery sites for Woodpigeon ringed abroad and recovered in Denmark (n=34)

er adskillige finske ringduer genfundet i det sydlige Spanien og Portugal (Saari 1979) (se overspringstræk kap. 4).

Genmeldings- og dødsårsager

Der drives jagt på ringduer i alle lande på de danske ringduers trækroute; alene i Frankrig blev der midt i 1980'erne nedlagt over 5 millioner ringduer årligt (Bertelsen & Simonsen 1986). Jagt er også den hyppigste dødsårsag i det danske ringmærkningsmateriale (fig. 8). Andelen af skudte fugle blandt de indrapporterede har varieret mellem 70 og 90% og lå i 1990'erne på 85%.

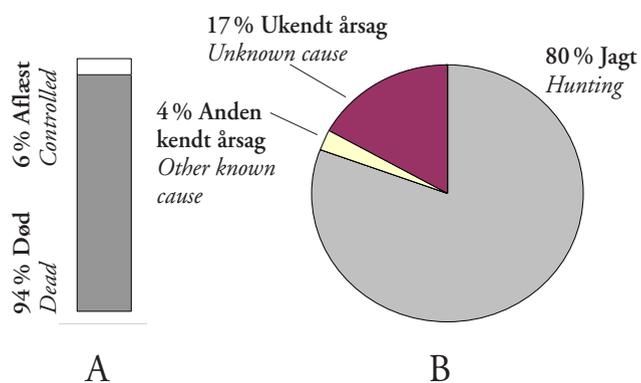

Fig. 8. A) Genmeldingsårsager (n=374) og B) dødsårsager (n=351) for ringdue ringmærket i Danmark. A) Cause of recovery (n=374) and B) cause of death (n=351) for woodpigeon ringed in Denmark

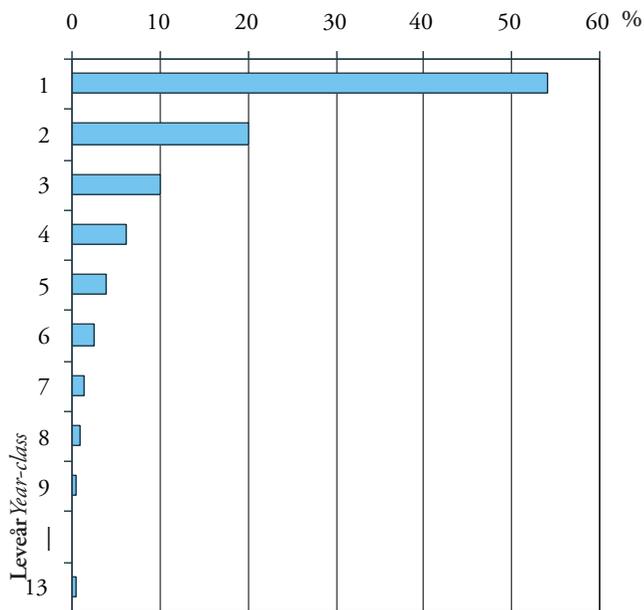

Fig. 9. Aldersfordeling for døde ringduer mærket som unger eller ungfugle i deres første efterår (n=229). Distribution on year-class of woodpigeon ringed as chicks or juveniles in their first autumn and recovered as dead (n=229).

Blandt ringduer ringmærket som redeunger eller ungfugle i første efterår og genmeldt som døde, er 54% indrapporteret i første leveår (fig. 9). Den ældste danskmærkede ringdue blev 12 år og 3 mdr.

English summary

The woodpigeon is a very common breeding bird all over Denmark, including urban areas. The species is furthermore a very common passage migrant.

In Denmark the first woodpigeon was ringed in 1917, with the majority ringed in the 1960s. Sixty-six per cent of the recovered birds were ringed as chicks.

Part of the Danish woodpigeon population is migratory and part is resident. Of 32 woodpigeons ringed in the breeding season and recovered in winter, 23 (72%) were from abroad. The migration is directed SW and takes place in mid-October. At that time the mean position of the migrants is in France. A few birds have been recovered south of the Pyrenees. During winter birds have been recovered in a rather narrow zone from Denmark through northern Germany, the Netherlands and Belgium to southwest France. The spring migration follows the same route as in autumn. Most birds have returned to Denmark by the end of April.

From October to April, Denmark is visited by birds from Norway, Sweden and Finland. Some winter in Denmark, but the majority migrate further south. Norwegian birds pass Jutland and Swedish and Finnish birds mainly pass eastern Denmark.